GAZETA LWOWSKA.

Wychodzi z Dodatkiem codziennie, prócz świąt i niedzieli. Prenumerata kwartalna miejscowym 4 złr. 15 kr., odbierającym pocztą 4 złr. 40 kr., insercyę odpłacają od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr. następnie po 2 kr. m. k.

Nr. 8. Sobota 11. Stycznia 1851. Rok gazecie 40.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów. 7. stycznia. Karol *Siedmograj*, rodem ze Lwowa, 24 lat mający, religii kat., bezżenny, ogrodnik, skazany został wyrokiem prawnym w wyższej instancyi potwierdzonym za zatajenie broni i amunicyi na dwumiesięczny areszt w sztokhauzie w kajdanach.

— Marek *Herbst*, rodem z Nowego-Sącza, 20 lat mający, izraelita, bezżenny, tokarz, skazany został wyrokiem prawnym w wyższej instancyi potwierdzonym za przekroczenie przepisów paszportowych na 4tygodniowy areszt.

— Sebastyan *Padlewski*, rodem z Stajonic, obwodu Przemyskiego, 36 lat maj., rel. rz. kat., żonaty, kielner, skazany został za otwarcie szynku nad czas przepisany na 5dniowy areszt.

Z c. k. sądu wojennego.

Czerniowce, 30. grudnia. Wyrokiem sądu wojennego skazany został będący aż do uwolnienia na urlopie szeregowiec Wasyl *Isupel* rodem z Krasna domin. Czudin, żonaty, ojciec 7 dzieci, za zatajenie broni ze względu na jego niewinną rodzinę na karę 15 kijów, a wyrok ten potwierdzony ogłoszono i wykonano dnia dzisiejszego. — Z polityczno-wojskowej sekcyi śledczej Nr. 4.

Sprawy krajowe.

(Litogr. „koresp. austr.“ o nowej taryfie cłowej.)

Wiedeń, 6. stycznia. Litogr. *Korespondencya austryacka* pisze: Chcieliśmy czekać najprzód, jakie wrażenie wywoła w publiczności nowa taryfa cłowa, i z radością możemy teraz donieść, że wrażenie to jest zupełnie zaspokajające, że nawet dzienniki opozycyjne nie odmawiają tej nowej ustawie pochwały i uznania. Wielką i rzeczywiście płodną myślą służącą tej taryfie za podstawę, jest zniesienie systemu prohibicyjnego. Co do tego punktu zamknięto już oddawna akta w umiejętności i w praktyce. Każdemu wiadomo dzisiaj, że prohibicya wywiera zwykle przeciwny skutek temu, do którego dąży. Miasto bowiem popierać industryę, tamuje ją i nastręcza ludziom przemysłowym monopol wykonywany zazwyczaj ze szkodą ogółu. Główna sprężyna wszelkiego handlu i wszelkiej industryi jest konkurencya; a jeżeli nie chcemy utworzyć hermetycznie zamknięte państwo, tedy musimy wystąpić powoli na wielką targowicę świata, gdzie specyalne uwzględnienie nie ma miejsca a decyduje tylko pilność, czynność i niezmordowana walka z przeciwnościami.

Doświadczenie nauczyło w wszystkich państwach, gdzie dawniej używano system prohibicyjny, a później go zaniechano, że założone już gałęzie industryi nie zginęły w skutek tego zaniechania, ale raczej wzmocniły i rozwijały się w sposób nadspodziewany. I my możemy się spodziewać tych samych rezultatów. Wszak system prohibicyjny bynajmniej nie był zdolny podnieść pojedyncze gałęzie industryi, które nie miały wzięcia. I tak n. p. fabrykacya zegarów w Austryi była przed 5 laty tak silnie ochronioną, że musiałaby była bezwarunkowo zakwitnąć, gdyby popęd do niej nie był ożywiony w kraju. Wprawdzie wpływała na nią łatwość przemycania z Szwajcaryi, ale decydującym warunkiem w podobnych rzeczach jest chęć i wyćwiczona siła do pracy. Kto posiada wiadomości i zręczności koniecznie potrzebne dla urządzenia pewnego zakładu przemysłowego, może na wszelki wypadek liczyć na najbliższą okolicę, jako na niezawodny targ swych płodów, jeżeli przytem nie produkuje drożej, jak zagraniczni fabrykańci.

W projekcie do taryfy cłowej widzimy zamiast systemu prohibicyjnego zaprowadzony system ochrony cła. Krok ten witamy jako stanowczy postęp, chociaż z upragnieniem wyglądamy chwili, kiedy będzie można zniżyć nawet cła ochronne i poczęści usunąć, a dla handlu zapewnić ową regularność, ów statek i niezatamowany ruch wolny, wśród którego szczególnie się wzmaga i dojrzewa.

Austrya wstąpiła w stadyum rozwoju, w którem nie zdoła się oprzeć popędom industryi i handlu świata. Operacya uwolnienia od ciężarów gruntowych podniesie niebawem wartość ziemi, i pomnoży oraz pierwotną produkcyę. Mające wkrótce nastąpić uregulowanie stosunków Węgier, a mianowicie rozwój systemu komunikacyjnego przyczynią się do podniesienia zdolności produkowania surowych materyałów w nieznanym dotychczas stopniu. Punktualna administracya i uregulowane sądownictwo nastręczy przemysłowym i rękodzielniczym przedsiębierstwom wszelkie pożądane gwarancye. Duch spekulacyi i dążność do lepszego bytu rozszerzyły się w masach ludności Cesarstwa; nędzne staranie się o dzienny zarobek ustąpi miejsca rozleglejszym spekulacyom. Zdrowe pojęcia o ekonomii państwa usuną panujące jeszcze po części małoduszne i cechowe zdania; słowem najnowsze przekształcenie stanu rzeczy w Austryi wyrwało ją nazawsze z jej dotychczasowego letargu ekonomicznego i popędza ją naprzód na drodze postępu. Z takiego zdrowego i wzniosłego zapatrywania się na stosunki wypłynął rzeczony projekt taryfy cłowej.

Drugim punktem wielkiej wagi w projekcie o taryfie cłowej zdaje nam się być niezaprzeczona dążność zastósowania przemysłowych stosunków Austryi ile możności do niemieckiego związku cłowego. Rząd austryacki, który nie zwykł zajmować się płonnemi projektami, ale usiłuje przeprowadzić z niezmordowaną gorliwością to, co uzna za słuszne i prawdziwie pożądane, nie może zaniechać i nie zaniecha planu ogłoszonego w zeszłym roku.

Przypomnijmy sobie, wśród jak niepomyślnej wróżby wszedł on był wtenczas w życie. Wiadomo jak stronnictwa i organa nieprzyjaźne Austryi agitowały wtenczas przeciw temu równie bezinteresownemu jak uprzedzającemu projektowi. Ale potęga stosunków silniejsza nad złą wolę pojedyńczych ludzi. Przekonani jesteśmy, że ten pierwszy czyn rządu austryackiego następujący zaraz po pierwotnem ogłoszeniu, przy zmienionych teraz stosunkach politycznych i usposobieniu państw niemieckich znajdzie przyjaźne wzięcie i należyte uznanie. Nie wątpimy, że wprowadzenie w użycie taryfy cłowej po przedsięwziętej przez izby handlowe i przemysłowe rewizyi przyspieszy o wiele lat wielkie i wzniosłe zadanie niemieckiej unii cłowej.

Tak to potęgą konieczności i stosowności zamienia się w czyn myśl głęboka i praktyczna.

(Czynność towarzystwa pierwszej austryackiej kasy oszczędności.)

Wiedeń, 5. stycznia. Towarzystwo pierwszej austryackiej kasy oszczędności, zajmowało się na posiedzeniach z 12. i 13. grudnia 1850 pierwszem odczytaniem zarysu nowych statutów dla połączonego z niem powszechnego instytutu zaopatrzenia, i upoważniło administracyę, nietylko projekt ten ale i zasady, na których oparte są zaprojektowane postanowienia statutowe podać do wiadomości publicznej, aby każdy jeszcze przed stanowczem odczytaniem i przyjęciem tych statutów i przedłożeniem ich do najwyższej sankcyi miał sposobność, uznane za potrzebne uwagi i wnioski poprawcze przedłożyć do rozpoznania i ocenienia towarzystwa. W skutek tego uwiadamia teraz administracya powszechnego instytutu zaopatrzenia, że tyczący się projekt statutów nowych, jako też wspomnione wyż sprawozdanie są już przygotowane w urzędowym lokalu instytutu i po wszystkich komandytach jego do bezpłatnego rozdawania. Osobne wnioski i uwagi poprawcze przyjmowane będą jak najchętniej do końca stycznia 1851, aby potem w stosownym czasie zająć się mogło towarzystwo stanowczem odczytaniem i przyjęciem statutów. Przy ważności tyczącego się instytutu i znacznych korzyściach połączonych z pomyślną reformą jego, powinna uchwała ta być tem pożądańszą dla publiczności, ileże w skutek tego umilkną teraz zapewne wszelkie instytutowi temu w najnowszym czasie tak często robione zarzuty. *(L. K. A.)*

(Wykaz finansowy z drugiego kwartału r. 1850.)

Wiedeń, 7. stycznia. Pierwej już mieliśmy sposobność uczynić uwagę, że ogłoszenie finansowego wykazu z 2go kwartału 1850 tylko dla tego zaległo, bo przeniesienie i zmieszanie kilku razem kas temu przeszkodziło, a nadto nienadeszły były z niektórych krajów koronnych potrzebne w tej mierze allegata. Teraz jest już budżet tyczącego się kwartału zamknięty, a brakujące jeszcze wykazy za 3ci i 4ty kwartał będą wkrótce podane do publicznej wiadomości. Suma ogólna *przychodów* wynosiła 47,460,761 zr. śr., między tem zwyczajnych 42,230,788 zr. a nadzwyczajnych 66,045,892 zr. śr. Suma ogólna *wydatków* wynosiła 66,045,892 zr., departament wojny potrzebował w pomienionym kwartale 30,721,831 zr., handlu 7,872,706 zr. Porównawszy zresztą zwyczajne przychody ze zwyczajnemi wydatkami, okazuje się tylko 743,006 złr. niedoboru, przyczem też należy głównie tę okoliczność uwzględnić, iż czyste przychody z Węgier, Siedmiogrodu, z województwa itd. nie wynosiły w owym kwartale nad 743,006 złr., gdy przed rewolucyą dochodziły najmniej do sumy 5ciu milionów złr. Nadzwyczajne wydatki więc są i tą razą przyczyną dyferencyi i niedoboru w ogóle 18,585,131 złr. Suma osobnych przychodów w drugim kwartale wynosiła 37,119,206

złotych reńs., a mianowicie z sardyńskiego wynagrodzenia kosztów wojennych . . . . 11,982,895 złr.
z skapitalizowania kuponów . . . . 1,585,624 „
z wydania 3% asygnatów . . . . 9,409,695 „
z wydania węgierskich asygnatów . . . . . . 2,693,574 „
z puszczenia w obieg węgierskich banknotów . . 1,538,818 „

Z tego musiano obrócić na operacye finansowe, jako to na spłaty do banku itp. 18,865,983 złr. m. k. Reszta wraz z pozostałym zasobem kasowym poszła na pokrycie. *(Lit. k. a.)*

Ameryka.

(Wiadomości ze Stanów zjednoczonych.)

Prezydent Stanów zjednoczonych oświadczył w jednej z swych proklamacyi, że akt kongresowy stanowiący o granicach Texas zostaje w zupełnej swej prawomocności. Ztąd okazuje się, iż Texas przychyla się do kompromisu o niewolnikach zawartego na ostatniej sesyi. Południowa Karolina przeciwnie ogłosiła wojną zagrażające obwieszczenie, a senat uchwalił na wojenne uzbrojenia 300,000 dolarów. Wszelakoż zbywa na wszelkiej prawdopodobności do rozpoczęcia wojny, bowiem centralne gubernatorstwo kazało wszystkie kasztele w zatoce Charlestown mocno wojskiem obsadzić, a 100,000 ochotników stanęłoby zaraz w pogotowiu w sąsiednich państwach, i zajęłoby w jak najkrótszym czasie punkta najważniejsze. *(Lld.)*

Hyszpania.

(Depesza telegraficzna.)

Madryt, 31. grudnia. Kortezy przyzwoiły nowe podatki.

(Ostra zima. — Pensyoniści.)

Madryt, 24. grudnia. I do nas już zawitała zima. Mroźny wiatr północny przenikający człeka wskróś dmie już od kilku dni po ulicach Madrytu tak gwałtownie, że ani chwilę stać nie można. Hyszpanie tak się pozatulali, jak się w Niemczech nikt nie obwija przy 23° zimna. W okolicy Soria, gdzie od maja deszcz nie padał, spadła taka masa śniegu jak nigdy jeszcze. Mieszkańcy bardzo się cieszą z tego, bo każdą razą, gdy to nastąpi, spodziewają się obfitego żniwa. — W samym Madrycie mieszka 6989 osób pobierających pensye ze skarbu państwa. W ciągu roku bieżącego wydano już 30,832,798 realów dla tych pensyonistów. Z tych jest 1780 wdów i sierót po urzędnikach cywilnych, 452 osób pobierających łaskawy chleb, 1372 wdów po wojskowych, 1387 wdów po urzędnikach od marynarki i armii lądowej, 38 po oficerach, którzy przystąpili do traktatu czyli zdrady w Bergara, 476 byłych mnichów i zakonnic, 305 byłych ministrów i wyższych urzędników ministeryalnych, 1185 urzędników cywilnych będących do dyspozycyi.

Anglia.

Londyn. Pomiędzy znakomitymi ludźmi, którzy w zeszłym roku zeszli z widowni życia i stali się własnością dziejów, wymienia dziennik *Times* najpierw: Sir Roberta Peel, Ludwika Filipa i prezydenta Taylor. Po tych następują: książę Cambridge, cesarz chiński, polityk amerykański Calhoun, hrabia Brandenburg, królowa belgijska, książę Palmella; urzędnicy angielscy: Wordsworth, Jeffrey i Bowles; Miss Jane porter; rzeźbiarz Wyatt; hystoryk Fraser Tytter; agronom James Smith i Neander Waghorn. *(Austria.)*

Francya.

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 6. stycznia. Przesilenie ministeryalne trwa ciągle. Odillon-Barrot położył w Elysée za warunek utworzenia gabinetu: zrzeczenie się dotacyi i przedłużenia prezydentury. — Molé przyrzekł Napoleonowi pomoc swoją. — Obiega pogłoska, że pp. Baroche i Fould zostaną, a reszta ministrów ma być mianowana z większości. — Zdaje się, że projekt dotacyi będzie odrzucony. W izbie prawodawczej nie było żadnego ministra. — Obiegają rozmaite listy nowych ministrów. *(Bresl. Ztg.)*

(Posiedzenie izby prawodawczej z dnia 2. stycznia.)

Paryż, 2. stycznia. Na posiedzeniu dzisiejszem pod prezydencyą p. *Dupin* przyjęto najprzód bez debaty różne projekta do ustaw w sprawach lokalnych. Potem przyzwolono większością 525 głosów przeciw 84 kredyt suplementarny w kwocie 33,000 franków dla wynagrodzenia koloniom. Uchwaliwszy następnie trzecią dyskusyę nad projektem do ustawy względem odstąpienia dóbr domanialnych departamentowi marynarki, przystąpiło zgromadzenie do drugiej obrady nad ustawą o handlowym obrocie z Algieryą. *Jules de Lasteyrie* pochwala myśl ustawy, żąda jednak, ażeby w interesie francuskiego chowu owiec nie dozwolono wolności cła dla wełny algierskiej. Komisarz rządowy jenerał *Dumas* nie widzi niebezpieczeństwa w tej konferencyi, bo wełna z trzód krajowych nie w bardzo dobrym gatunku; a zresztą w roku 1849 wprowadzono do Algieryi wełny za 54 mil. *d'Havrincourt* obstaje za zaprzeczeniem wolności cła dla wełny. Jenerał *Lamoricière* zbija żądanie wolności cła dalszem rozwijaniem motywów jenerała Dumas. Po krótkiej debacie przyjęto Art. 1. ustawy przyzwalający wprowadzać wszystkie naturalia i Art. 2. przyzwalający wprowadzać niektóre wyroby fabryczne Algieryi bez opłaty cła do Francyi. Według Art. 3. podlega obcy przywóz do Algieryi tym samym cłom jak we Francyi. *Fouquier d'Heroncl* proponuje zakaz wprowadzenia zboża, cofa jednak swoją poprawkę. Również przyjęto po krótkich obradach Art. 4. i 5. a potem zamknięto posiedzenie. P. *Mauguin* był obecny na dzisiejszem posiedzeniu i odbierał gratulacye z różnych stron.

(Zgromadzenie narodowe. — Spory.)

Paryż, 3. stycznia. O zajściach przy uroczystości przyjmowania gratulacyi nowego roku w pałacu Elysée nie było i dzisiaj żadnej interpelacyi w zgromadzeniu narodowem. Ale wniesiono interpelacyę o instrukcyach jenerała Changarnier do wojska.

Kuzyn prezydenta republiki p. *Napoleon Bonaparte* przyjął na siebie, wnieść tę interpelacyę z trybuny, interpelacyę, którą przygotowano ministerstwu klęskę a jenerałowi Changarnier owacyę. Ministeryum żądało przez dwóch z swoich członków, przez pp. *Schramm* i *Baroche* odroczenia interpelacyi do poniedziałku a potem tylko do jutra; atoli zgromadzenie uchwaliło, ażeby interpelacya natychmiast nastąpiła. *Changarnier*, który sam głosował przeciw wszelkiemu odroczeniu, oświadczył z trybuny, że ogłoszone przez dziennik *Patrie* instrukcye nigdy nie egzystowały, i że jest gotów każdego czasu poddać władzę wojskową pod rozkazy zgromadzenia narodowego. Zgromadzenie przyjęło tę deklaracyę z wielkiem upodobaniem i przyjęło pojedyńczy porządek dzienny znaczną większością głosów mimo oporu ze strony pana Bonaparte, usiłującego przeprzeć motywowany porządek dzienny przeciw instrukcyom, które nigdy nie egzystowały. — Rzecz naturalna, że przy tak małym wpływie gabinetu na zgromadzenie, pogłoski o zmianie gabinetowej coraz są głośniejsze.

W ogóle niezgoda między władzą parlamentarną i wykonawczą występuje coraz widoczniej, a najumiarkowańszy dziennik frakcyi zwanej tiers-parti daje do zrozumienia, że szczere porozumienie się jest niepodobieństwem.

Góra nie może się pogodzić względem kwestyi wyborczej; a tak wszędzie panuje niezgoda.

(Dziennik „Patrie" o instrukcyach jenerała Changarnier.)

Paryż, 2. stycznia. W dzienniku „*Patrie*" czytamy: Z powszechnej i stałej instrukcyi naczelnego komendanta armii paryskiej przytaczamy następujące artykuły ważne: 1) Żadnej rekwizycyi dopełniać nienależy bez poprzedniego rozkazu jenerał-lejtnanta. 2) Dla reprezentantów nietrzeba mieć żadnego względu. 4) Zdrajców rozstrzelać na miejscu. 20) Wszelki rozkaz niepochodzący od komendanta naczelnego jest nieważny. Rady oficerów obcych lub komendanta wojsk walczących słuchać niemożna. Obowiązującemi są tylko rozkazy jenerała naczelnego i regularnych ajentów jego. 21) Każda rekwizycya, wezwanie lub żądanie cywilnego, sądowego lub politycznego urzędnika ma być jak najsurowiej odparta. — Ręczymy za autentyczność tych 5 artykułów i ogłaszamy je tu dla bezpośredniej styczności ich z uskutecznionem na mocy rozkazu pana Dupin i wezwania pana Baze uwolnieniem Mauguin'a. *(Austria.)*

Włochy.

(Poczta włoska.)

Turyn, 1. stycznia. Dziś przedpołudniem udała się do króla deputacya izby drugiej, wybrana przez losowanie i składająca się z pp. Cambieri, Mazza, Bottone, Bescatore, Pallieri, Gioachino Valerio, Arconuti, Bonavera, Parent i Delcaretto, aby mu uroczyście wyrazić życzenia izby przy rozpoczęciu nowego roku. — Wiadomość o mianowaniu hrabiego Galina ambasadora we Francyi na miejsce p. Pralorme, potwierdzają już wszystkie wiarogodne dzienniki turyńskie.

Wczoraj ogłoszono tu dwa dekreta królewskie datowane 27go grudnia r. z. Pierwszy ustanawia kaucye dla sprzedających sól i tabakę, które w ogóle pozostały niezmienione, i reguluje oraz stosunki i tytulatury tyczących się przedawców; drugim zaś zniesione zostały wszystkie korzyści i remuneracye, jakie dotychczas urzędnicy celni i finansowi pod jakimkolwiekbądź tytułem od stron prywatnych pobierali. Mianowicie chodziło tu głównie o transportacye, przyczem wydarzało się nieraz, że urzędnicy, którzy na stanowiskach niezbędnie potrzebnymi byli dla postronnych zobowiązań częstokroć o kilka mil z uszczerbkiem służby się oddalali.

Florencya, 31. grudnia. Ogłoszenie budżetu na rok 1851 a oraz okoliczność ta, że rząd sawowładnie postanowił rozpisać podatki, wywarły, jak się spodziewać było można, bardzo rozdrażniający wpływ na stronnictwo radykalne. Lecz rząd ma w obec opinii publicznej bardzo silną rękojmię w uporządkowanych należycie stosunkach finansowych, tak że nietylko żaden niedobór w nich niezachodzi, ale nawet środek pożyczki, o którym niedawno tyle rozprawiano, niepotrzebnym się być okazuje. Radykaliści zaś byliby niezawodnie bardzo radzi temu, gdyby rząd uznałbył za konieczne, uciec się do operacyi kredytowych. A przecież, gdyby nawet istotnie zachodziła ta konieczność, której na szczęście niema teraz wcale, tedy niepodpada żadnej wątpliwości, że rząd toskański znalazłby łatwo potrzebny dla siebie kredyt; jestto bowiem znana już powszechnie prawdą, że ludzie finansowi przedewszystkiem mają na oku stałą równowagę pomiędzy dochodami i wydatkami państwa, a tak zwane rękojmie konstytucyjne, jakie reprezentacya ludu nastręcza, za podrzędne uważają. I wtedy tylko, gdy są pewni tego, że mają do czynienia z krajem, którego ludność od wieków pilnie i rzetelnie podatki swe opłacać zwykła, przystają kapitaliści na wspomnione rękojmie konstytucyjne. Takie jest dziś powszechne zdanie w tej mierze, a gdyby rząd toskański przez nieprzewidziane okoliczności zmuszony został kiedykolwiek zaciągnąć pożyczkę dla siebie, tedy jesteśmy pe-

wni tego, że tak samo jak przedtem znajdzie zawsze potrzebny kredyt na giełdach europejskich. *(Lit. kor. austr.)*

Niemce.

(Depesza telegraficzna.)

Kassel, 5. stycznia. Rada miasta ze względu na to, że dwaj członkowie jej są nieobecni, a dla powzięcia uchwały uważa pełną liczbę za potrzebną, prosiła o przedłużenie terminu prekluzyjnego i otrzymała je aż do środy zrana.

Właśnie wkroczył tu fml. *Legeditsch* z przednią strażą swego korpusu składającą się z dwóch batalionów. Wojsko przedefilowało na placu Fryderyka przed księciem Elektorem, a potem uszykowało się w paradzie na tym samym placu. Jenerał-lejtnant v. Peucker i hr. Leiningen zostali w swych pomieszkaniach, dopóki im nie oznajmiono, że wojsko gotowe do przeglądu przez obydwóch komisarzy związkowych. Panowie komisarze wyjechali więc na plac i lustrowali wojsko przed frontem. Fml. v. Legeditsch i jenerał brygady Zobel jechali konno obok panów komisarzy, a naprzeciw stała cała obecna tu jeneralicya z księciem Taxis na czele.

(Sprawa punktuacyi ołomunieckiej w zgromadzeniu związkowem.)

Frankfurt, 30. grudnia. Dopiero temi dniami, a mianowicie 28. b. m. ukończono formalnie sprawę punktuacyi ołomunieckiej w zgromadzeniu związkowem. Wszystko, cokolwiek berlińskie i inne dzienniki i korespondenci donosili o protestacyi lub jakiejkolwiek opozycyi ze strony zgromadzenia związkowego przeciw konwencyi ołomunieckiej było poprostu kłamstwem i niedorzecznością.— Zgromadzenie związkowe postąpiło w tej mierze jak najstosowniej, mianowało bowiem osobny wydział dla rozpoznania konwencyi ołomunieckiej i zdania sprawy o niej. To sprawozdanie ułożono istotnie i rozesłano je potem do rządów niemieckich dla zasięgnienia instrukcyi w tym względzie. Instrukcye te musiały być przyzwalające, albowiem przed kilku dniami załatwiono już formalnie tę sprawę, a to, jak się dowiadujemy z dobrego źródła w ten sposób, że zgromadzenie związkowe upoważniło rząd ces. austryacki zająć się regulacyą sprawy kurheskiej i holsztyńskiej stósownie do ustaw związkowych i zapadłych już pod względem obydwóch spraw uchwał zgromadzenia związkowego — lecz z wyraźnem zastrzeżeniem wszelkich praw i upoważnień zgromadzenia związkowego. Również wyrażono przytem nadzieję, że wszelkie na ministeryalnych konferencyach drezdeńskich powzięte uchwały takie któreby wchodziły w zakres kompetencyi najwyższej władzy związkowej, zgromadzeniu związkowemu przedłożone i za pośrednictwem jego w ustawy związkowe zamienione zostaną. *(A. A. Z.)*

(Manewry na cześć księcia Schwarzenberga.)

Drezdno, 3. stycznia. Na cześć Jego Excelencyi księcia Schwarzenberga odbyły się dziś manewry na zwyczajnym placu musztry, w których miały udział kompletny batalion pierwszej brygady pieszej, kompania trzeciego batalionu strzelców, dwie bateryе konne, pół bateryi 12stofuntowej i 2 szwadrony konnicy. Obecnymi byli: Ich królewicz. MM. książę Albert i książę Jerzy, minister wojny, wszyscy znajdujący się tu jenerałowie i bardzo wielu oficerów wyższych. Wojska ustawiły się najprzód w paradzie potem defilowały kolejno, a w końcu wykonały rozmaite ćwiczenia taktyczne. Baterya konna i półbaterya 12sto-funtowa strzelały do celu. *(Austr.)*

(Budżet na rok bieżący. — O sejmie przyszłym.)

Mnichów, 3. stycznia. Ministeryum finansów wypracowało już tak dalece budżet na rok bieżący, że wkrótce już będzie mogło przedłożyć go pod obradę całemu ministerstwu. Pytanie: Czyli sejm przyszły będzie także ważnym we względzie finansowym — potwierdzają nawet wyżsi urzędnicy finansowi. Co się tyczy trwałości nowego sejmu — spodziewają się tu ogólnie, że przed rozpoczęciem żniw wszystkie wnioski ministeryalne z pewnością załatwione zostana, zwłaszcza, że w skutek ogłoszonej ustawy tyczącej się „toku spraw sejmowych" wszelkie prace w wydziałach daleko prędzej odbywać się mogą, niż dawnemi czasy. Najpierwszem zatrudnieniem sejmu, jak się pokazuje ze zwołującego ogłoszenia królewskiego, będą obrady nad budżetem; potem ma przyjść pod obradę projekt do ustawy tyczącej się zniesienia kilku przeciw żydom wydanych dawniej rozporządzeń wyjątkowych. *(Austr.)*

Prusy.

(Depesza telegraficzna.)

Berlin, 7. stycznia. Na dzisiejszem posiedzeniu izby drugiej przy debacie nad adresem przyjęto przejście do pojedynczego porządku dziennego większością 147 głosów przeciw 141.

(Sprawy izb pruskich.)

Berlin, 4. stycznia. Na dzisiejszem posiedzeniu izby drugiej zajmowano się wyborem prezydentów i obrano znowu znaczną większością głosów pp. *Schwerin* i *Simson*.

Dziennik *Deut. Reform* donosi pod dniem 4. b. m. Z przedłożonych w obu izbach wniosków pokazało się, że chcianoby dalszą debatę nad adresem uchylić przez pojedyńczy lub uzasadniony porządek dzienny. Zdaje się, że zamiar ten trafił do przekonania wszystkich. Wszakże i przedłożone wczoraj projekta do ustaw dowodzą, jak wiele i jak ważne sprawy mają izby do załatwienia teraz, i że przeto czas ten, którby debaty nad adresem zajęły, daleko korzystniej użyty być może. Zresztą nawet zmieniony dziś stan rzeczy i sama właściwość bieżących kwestyi i obrad wymagają niezwłocznego przejścia do porządku dziennego. *(Austr.)*

(Wiadomości bieżące.)

Berlin, 3. stycznia. Izba druga uchwaliła na posiedzeniu dzisiejszem, dalszy ciąg przerwanej przez odroczenie izb debaty nad adresem umieścić w porządku dziennym z 7go stycznia. Minister finansów przedłożył izbie następujące projekta do ustaw: dla zaprowadzenia klasycznego i klasyfikowanego podatku od dochodów; o ciężarach wojennych i wynagradzaniu tychże; dla zniesienia kasy pożyczkowej i powiększenia bezprocentowego długu państwa itp.; następnie przedłożył minister sprawiedliwości pięć projektów do ustaw, pomiędzy któremi znajduje się projekt kodeksu karnego dla państwa pruskiego wraz z ustawą o zaprowadzeniu jego, a nakoniec minister spraw wewnętrznych prowizoryczne rozporządzenie o przekroczeniach we względzie służby nienależących do sądownictwa urzędników.

Prezydent ministrów bar. Manteuffel powrócił dziś zrana z Drezdna i był już obecny na posiedzeniach izb obydwóch. Przeznaczeni do Holsztynu komisarze wyjechali dla ważnych przeszkód dopiero 2go stycznia z Berlina. Proklamacya do Holsztyńczyków, o której wspomnieliśmy niedawno, wyjdzie jutro z druku.

Słychać, że hrabia Westmorland został już stanowczo mianowany posłem angielskim przy dworze austryackim, i że w ciągu miesiąca stycznia opuści już Berlin. Jako następcę jego wymieniają lorda Blomfield, dotychczasowego posła angielskiego w Petersburgu. — Niektórzy utrzymują, że Anglia w tej zmianie osób objawiła przychylność swą dla Austryi. *(Austr.)*

Szwecya i Norwegia.

(Projekt reprezentacyjny przyjęty przez stan mieszczański. — Wniosek względem emancypacyi żydów.)

Sztokholm, 27. grudnia. Stan mieszczański przyjął na posiedzeniu plenarnem z d. 21. grudnia propozycyę tyczącą się zaprowadzenia instytucyi reprezentacyjnej większością 33 głosów przeciw 19. Pan Petré i pp. Lagergreen, Fulbem, Almgren itd mówili przeciw, pp. Indebeton, Gräå, Palander, Halling itd. za propozycyą. — Ponieważ rząd zaniechał ten projekt, a trzy stany odrzuciły go, przeto wotum stanu mieszczan nie ma żadnego bezpośredniego wpływu politycznego. Bore oświadcza wyraźnie, że stan chłopów odrzucił projekt reprezentacyjny nie jako nadto liberalny, lecz jako za mało liberalny.

Wniosek pana Lilienstolpe wniesiony w izbie rycerskiej względem emancypacyi żydów żąda dla żydów praw przyzwolonych innym nie należącym do luterskiego kościoła Szwedom. *(D. Ref.)*

Królestwo Polskie.

(Rozporządzenie księcia Namiestnika. — Dar obywateli Moskwy dla ubogich.)

Książę namiestnik Królestwa Polskiego rozporządził z dnia 5. (17) grudnia, iż wierzyciele urzędników mogą tylko czwartą część całkowitej właściwej pensyi i przypadających diet brać sądownie pod sekwestr; w rachunek ten jednak nie wchodzi bynajmniej ta część dochodów urzędników, którą wkładają miesięcznie do kas emerytalnych. Wyznaczone od rządu alimentacye i inne tymczasowe wsparcia są całkiem od sekwestru wolne.

Obywatelstwo miasta Moskwy złożyło przy sposobności obchodzonej uroczyście 25tej rocznicy wstąpienia na tron J. M. Cesarza, 50,000 rubli do kasy skarbowej, a to na umorzenie zaległych jeszcze u najbiedniejszych mieszkańców Moskwy podatków. *(C. C.)*

Turcya.

(Jenerał Bem †.)

Z listu prywatnego pisanego d. 26. grudnia r. z. z Konstantynopola do Lwowa, dowiadujemy się, że jenerał *Bem* umarł dnia 10. grudnia 1850 r. w Aleppo na żółtą febrę.

(Czynność rządu tureckiego. — Wiadomości bieżące.)

Konstantynopol, 20. grudnia. Czynność rządu tutejszego jest niezmordowana; w ostatnich czasach odbywały się częste konferencye z posłami angielskim i francuskim. Częściej niż zwykle pracuje Reszyd Basza z samym w. sultanem. W biurze robót publicznych, handlu i rolnictwa pracują nad wielkiemi planami, a to od czasu powrotu Smail Baszy z Trebizondy. Budowa gościńca do Erzerum mającego ułatwić handel z Persyą i Indyami, i lądem sprowadzić go po wielkiej części ku czarnemu morzu, przekonała tego oględnego urzędnika podczas trzechmiesięcznego jego pobytu w małej Azyi o potrzebie i ważności dobrych gościńców wewnątrz tej wielkiej i błogosławionej prowincyi, w której potąd jeszcze znajduje się około 50 miast z ludnością przeszło 50,000 dusz, i gdzie w starożytności były najbogatsze i najludniejsze miasta. Ideja położenia fundamentu do przyszłej z Chinami komunikacyi handlowej lądem za pomocą dróg komunikacyjnych w azyatyckiej Turcyi, przewodniczy tym pracom. Dla Syryi rozkazano już budować gościniec z Bejrutu do Damasku; prace te rozpocząć się mają niezwłocznie. Spodziewają się tutaj codziennie z powrotem Emira Effendi, ces. komisarza dla katastru w Libanie; prace jego tamtejsze są już po większej części ukończone, lecz pełniąc je z zwykłą jemu i jego kolegom w tej mierze gorliwością, nadwątlił zdrowie i musiał prosić o krótki urlop dla pokrzepienia sił. W Aleppo jak również i w całej Syryi panuje zupełny spokój, zwykły tryb spraw rozpoczął się dawnym porząd-

kiem; obawy wzbudzone w wszystkich prawie miastach syryjskich zniknęły, zwłaszcza odkąd energiczne środki rządowe przytłumiły rokosz i rzuciły postrach na koczujące pokolenia arabskie. Rekrutacya odbywa się w najlepszym porządku i bez żadnego oporu; z każdym dniem spodziewają się tutaj zabranych do niewoli przywódźców ostatniego powstania, tudzież dawniejszego gubernatora z Aleppo Mortafa Zarif Baszę. — Alego Effendi, koniuszego w. sułtana mianowano gubernatorem w Tuzla.

Minister policyi Mehemed Basza zwrócił teraz uwagę swoją na domy gier. Od niejakiego czasu oddawano się grom hazardownym z zaciekłością, a wiele familii zrujnowało się tem zupełnie. W domach tych zmawiano się też do zbrodni, które następnie zostały istotnie jak słychać popełnione. Władza rządowa występuje z wszelką energią przeciw tym zdrożnościom. — W Galata przytrzymano znowu jednego fałszerza monet.

W ciągu tego miesiąca trzy razy ogień wybuchnął ale na szczęście przytłumiono pożar za każdą razą dość wcześnie. *(Ll.)*

(Krótki pogląd na sprawę Bośniańską.)

Z dotychczasowego toku insurekcyi bośniańskiej pokazuje się, że sprawie tej zbywa nietylko na punkcie środkowym, ale nawet na przewodniku stałym i łączności wszelkiej. Najpierw powstała Kraina, lecz poddała się wkrótce bez najmniejszej utarczki z wojskiem Omer Baszy, skoro do Priedor nadciągnął. Podczas nieobecności jego ukartowali w Bośnii Ali Basza Stolesevicz, wezyr Hercegowiny, baszowie z Tuzli i Zwornika, i były Musselim tamtejszy Mustafa Basza Babicz, powstanie i opór przeciw rozporządzeniom nowym. Lecz i tu objawiła się taka sama niepewność i wahanie się. Ali Basza niemając odwagi wystąpić całkiem jawnie, pozostał w willi swej w pobliżu Mostar, i wysłał Kavass Baszę swego na pierwszy ogień. Ten przybył z oddziałym swym do Koniczy dopiero wtedy, gdy Muhamed Skender Bej batalionem zaledwie 800 ludzi liczącym i dwoma działami obsadził tamtejszy most kamienny, niezdołał pomimo wszelkiego natężenia przebić się na drugą stronę dla operowania w zapleczu Omer Baszy, i powrócił nakoniec do Mostar. W Posawinie wybuchło wprawdzie równocześnie powstanie, lecz Basza z Zwornika i syn Baszy z Tuzli umknęli natychmiast do Serbii. Ostatni (Machmud Basza z Tuzli) wyruszył wprawdzie przeciw Omer Baszy, lecz po utarczce pod Zepcse umknął także do Winkowiec i dopiero po bitwie pod Modricz powrócił nazad, aby wezwać Krainę do powstania. Tymczasem pobił Omer Basza także powstańców pod Modricz, pojmał Baszę z Tuzli i przywiózł go do Sarajewo. Także i Mustafa Basza Babicz jest tam już od dawna w więzieniu. Wczoraj oprowadzano go piechotą pod zasłoną wojskową przez ulice miasta dla widoku publicznego. Insurgenci zaś zKladany, którzy Ibrahim Baszę trzymali tam w szachu, rozpierzchli się po usłyszeniu pierwszego strzału zapowiadającego przybycie Omer Baszy do Tuzli. — W ogóle niemiało regularne wojsko pomino szczuplejszych sił swoich wielkiego kłopotu z niesforną przy braku amunicyi i dział bez korzyści walczącą tłuszczą insurgentów. *(Austr.)*

Rzecz domowa.

Protokół

trzydziestego czwartego posiedzenia Wydziału miejskiego stołecznego miasta Lwowa dnia 28. listopada 1850.

Przewodniczący: W. Karol Höpflingen-Bergendorf, c. k. radzca gubernialny.
Sekretarz: L. Roszkiewicz.
Obecnych członków wydziału 59.

Początek posiedzenia o 5. godz. wieczór.

1) Po odczytaniu i przyjęciu protokołu z posiedzenia poprzedniczego oświadczył prezydujący, iż zezwolonego mu uchwałą wydziału z d. 14. listopada 1850 z kasy miejskiej zwrotu wydatku na opalenie pomieszkania w roku adm. 1849—50 w kwocie 191 złr. m. k. obliczonego, w całkowitości nie przyjmuje, gdyż się tylko z wydatku 117 złr. m. k. wywieść jest w stanie, zaś dyferująca kwota 191 złr. tylko wtenczasby zwróconą być powinna, gdyby się wydział do wymierzenia deputatu drzewa podług dotychczasowych prawideł, był przychylił, według których za 25 sągów drzewa po cenach przeszłorocznych powyższa kwota byłaby się mu należała.

Gdy atoli wydział na systemizowanie ilości drzewa na opalenie pomieszkania burmistrza nie przystał, i tylko dla teraźniejszego przełożonego magistratu na wydanie 20 sągów drzewa zezwolił, zatem on tylko wyż wzmiankowaną kwotę 117 złr. m. k. z wyrazem podziękowania przyjmuje, którą w r. 1850 za drzewo *do kasy miejskiej w gotowiźnie złożył.*

Przyjęto do wiadomości.

2) Prezydujący wezwał członków sekcyi wojskowości, ażeby dnia 29. listopada r. b. przeznaczonym do reklamacyi rekrutacyjnych współdziałać chcieli, i w tym celu w ratuszu się zeszli.

Służy do zastosowania się członków sekcyi wojskowości.

Referent radzca mag. Zarzycki.

3) Ze względu na podrożenie żywności, magistrat zgodnie z sekcyą dobroczynności wnoszą, ażeby dodatek przeznaczony na wyżywienie funduszowych i miejskich kalek u św. Łazarza, począwszy od 1. listopada r. b. 6 kr. na 7 kr. m. k. dziennie podwyższyć.

Uchwalono w skutek przedstawienia członka wydziału p. Adamskiego, ów dodatek na 8 kr. m. k. dziennie podwyższyć, albowiem w mowie będące osoby są tutejsze, należały do obywatelstwa Lwowskiego i przy obecnej drożyznie z tak szczupłego wymiaru utrzymać się nie mogą, zresztą fundusz na to podwyższenie wystarcza.

4) Wniosek magistratu przez sekcyę dobroczynności poparty, ażeby także dla 9. innych osób ułomnych, które do stanu obywatelstwa Lwowskiego nie należą, i tylko ze względu na ich długi pobyt we Lwowie, i dla zupełnej niezdolności zarobkowania na koszt miejski w szpitalu u św. Łazarza umieszczone zostały, dodatek na wyżywienie począwszy od 11. paźdz. 1850 z powodu drożyzny z 4 kr. na 6 kr. m. k. dziennie podwyższonym był, — Wydział zatwierdza z tem postanowieniem, aby na przyszłość tylko osoby należące do tutejszego obywatelstwa w tym zakładzie umieszczane były, i z tych prawideł wyjątku nie czyniono.

Referent radzca mag. Gregorowicz.

5) W skutek przedstawienia magistratu tudzież sekcyi finansowej i przemysłowej nadano prawo obywatelstwa Lwowskiego za złożeniem należytej taksy: *a)* p. Aleksandrowi Tomaszowi *Osmulskiemu*, na profesyę fiakierską, *b)* p. Karolowi Fryderykowi Riemann na profesyę garbarską, i *c)* p. Krzysztofowi Frydr. Riemann na profesyę garbarską.

Referent radzca mag. Teodorowicz.

6) Referent donosi zgromadzeniu, że przełożony magistratu i wydziału miejskiego W. Höpflingen z dniem 10. listopada r. b. zaprowadził dla wyrostków używanych przy robotach miejskiej szkołę niedzielną i świąteczną, w której więcej jak 100 chłopców i młodzieńców sposobność uzyskali, w ojczystej mowie pobierać nauki w religii, czytaniu, pisaniu itp. Do tego wezwano oprócz nowomianowanego dyrektora p. Browicza, katechetę JMX. Pertaka i pp. nauczycieli miejskiej głównej szkoły, którzy chętnie pomoc swą przyrzekli. Szkoła ta przez przewodniczącego w sposób odpowiadający otworzoną została, a wprowadzona młodzież przyjęła tę instytucyę z wyrazem radośnej wdzięczności. — Z tego powodu sekcya budownicza trudniąca się nadaniem roboty dla rzeczonych młodocianych wyrobników wnosi, aby zgromadzenie przełożonemu za ten tak zbawiennoludzki czyn podziękowanie wyrzekło, i owej szkole silnego wsparcia użyczyło.

Zgromadzenie przejęte dziękczynnem uczuciem jednogłośnie objawiło przełożonemu uprzejme uznanie. Poczem na wniosek Dra. Dendora postanowiono, polecić sekcyi VII, ażeby w celu czynnego wspierania tej instytucyi, w szczególności dla zachęcenia owej młodzieży do nauk odpowiednie środki obmyśliła; uchwalono także, wezwać cech budowniczy, ażeby chłopców, używanych przy budowach prywatnych, także do odwiedzania tej szkoły nakłaniać.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe Lwowskie z 10. stycznia.)

Lwów. Dziś płacono na naszym targu za korzec pszenicy 20r. 18k.; żyta 15r. 30 k.; jęczmienia 11 r.; owsa 6r. 55k.; hreczki 11r. 7k.; kartofli 6r. 15k.; — za cetnar siana 4r. 16k.; okłotów 3r. 22k.; — sąg drzewa bukowego kosztował 35r., dębowego 28r, sosnowego 25r. w. w. Drobna sprzedaż w cenach dawniejszych, wyjąwszy wódkę, płacono bowiem za kwartę przedniej 1r. 10k., szumówki 45 k. w. w.

Kurs lwowski.

Dnia 11. stycznia.		gotówką		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. k.	5	50	5	55
Dukat cesarski	„ „	5	56	5	58
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	10	11	10	14
Rubel śr. rosyjski	„ „	1	58	1	59
Talar pruski	„ „	1	49	1	50
Polski kurant i pięciozłotówk.	„ „	1	28	1	30
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	„ „	91	15	91	45

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 10. stycznia.

Hr. Mier Henryk, z Radziechowa. — Baron Brunicki Ludwik, z Gorajca. — PP. Szczepański Józef, z Danilcza. — Szumlański Tytus, z Przemyśla. — Smarzewski Piotr, z Trzciniec. — Udrycki Adolf, z Choronowa. — Lipski Emil, ze Stojanowa. Lang Emanuel, z Wolicy.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 10. stycznia.

PP. Pohorecki Roman, do Żółkwi. — Winnicki Tytus, do Liska. — Lewicki Henryk, do Krakowa.

TEATR.

Dziś: przedstawienie niem.: „**Die Steinbrüderln.**“

Do dzisiejszej Gazety dołączony jest Dodatek Tygodniowy Nr. 2.

Główny Redaktor **M. Srzeniawa Sartyni.** Z c. k. galic. drukarni rządowej.